

Cserhádi Éva
A MÚLT LANKÁI

CSERHÁTI ÉVA

A

MÚLT

LANKÁI

GENERAL PRESS
KÖNYVKIADÓ

Copyright © Cserhádi Éva, 2025

© General Press Könyvkiadó, 2025

Az egyedül jogosított magyar nyelvű kiadás.
A kiadó minden jogot fenntart,
az írott és az elektronikus sajtóban
részletekben közölt kiadás és közlés jogát is.
A könyv szövegét tilos a mesterséges intelligencia
bármilyen formájának betanítására használni.

SZERKESZTETTE

Solymosi Éva

ISBN 978 615 104 075 1

Kiadja a GENERAL PRESS KÖNYVKIADÓ

1086 Budapest, Dankó utca 4–8.

Telefon: (06 1) 411 2416

www.generalpress.hu

generalpress@lira.hu

Felelős kiadó KOLOSI BEÁTA

Műszaki szerkesztő DANZIGER DÁNIEL

Felelős szerkesztő SZABÓ PIROSKA

MUNKANAPLÓ, 2021

Ha történetet írok, ahhoz kapaszkodó kell. Még mindig attól tartok, kitalálni nem tudok semmit se, és félek is tőle, hogy ujjal mutogatnak majd rám, valótlan állítok. Ha hazugnak nem is neveznek, valószerűtlenség-gel fognak vádolni, és egy író számára a hiteltelenség a legnagyobb vád. Ezért tények bújnak meg írásomban ott is, ahol senki nem láthatja, jelentéktelen fogások az elbeszélés sziklafalán.

Nekem az írás nem a képzelet és a valóság termékeny játéka, hanem halálosan komoly sziklamászás. Elbeszélésemet a repedések alkotta, mászható útvonal vezeti a történelem tények vájta falán. Cikcakkos az utam felfelé, és közben végig a leesés fenyeget. Feljuthatnék a hegytetőre a turistaúton is, vagy a csalitison átvágva – az előbbinek az unalma, az utóbbinak a tervezhetetlensége riaszt.

Történetet kitalálni azért sem szeretek, mert még mindig kísért az a régi, fojtogató érzés, hogy nem fogom észrevenni, amikor unalmas vagyok, a fordulatokhoz kevés a fantáziám, aligha tudnám fenntartani az olvasó érdeklődését. Ugyan az izgalom végtelen fokozásában nem hiszek, de azt sem szeretném, hogy félretegyék a könyvet.

Egyedül rám hárul ennek felelőssége, aminek egy részét azzal próbálom letenni, hogy történelmi tényekkel sűríttem tele a műveim. Hadd állíthassam szabadon: nem én mondom, ez tényleg így volt. A tények párkányán vetem meg a lábam, ha pihenni szeretnék vagy védekezésre kényszerülök.

Az írás a fogások keresése, a pontos, finom lépéstechnika, az egyensúly megtartása. Ha nincs újabb tény, amibe kapaszkodhatnék, akkor a légzésemet kezdem figyelni, amíg újabb lépés után kutatok. Néha olyan

messzire kell kinyúlnom, hogy szinte szétszakad a testem. Ugrani mégsem ugrom soha. Az értő olvasó észrevenné a hiányt a történetben. Nem kockáztathatom, hogy velem együtt zuhanjon az érdektelenségbe.

Tizenöt év alatt gyakorlott sziklamászó lettem. A mozgásom olajosított, szinte táncolok a falon, egyre összetettebb utakat választok, az elbeszélés nehezen biztosítható, félelmetesen áthajló falait. Eddig elkerültem a végzetes baleseteket, ha hibáztam is, a fikció tényekbe fűzött kötele megtartotta az esést.

A sziklamászásról, a kapaszkodókról nem szóltam senkinek. Erényt kovácsoltam abból, ami szükség volt, félelem diktálta megoldás. A kritika pedig ünnepelet.

Most azonban dermedten állok a sziklafal tövében. Felfelé indulok nemsokára. A fal előttem repedésekkel és kiszögellésekkel teli, tények kapaszkodói kínálják magukat, amerre nézek, a szakadék azonban mélyebb, a fal pedig meredekebb, mint valaha. A fikció biztosítókötéletét letetem. Csak a saját testem mozgása fogja rajzolni az elbeszélést.

Elindultam. Szólóban, kötél nélkül, a saját történetem kezdete felé.

LONG MYND, 2005

Csak az este sűrű sötétségét érzékelttem, a mélységét nem. Nem tudtam, hogy egy völgykatlanba érkeztem, és az áthatolhatatlan feketeség nem a csillagtalan égbolt palástja, hanem a dombok egymást elfedő vonulatai.

Nem néztem fel, de a táj súlya rám telepedett, amint leléptem a vonatról. Erőtlen voltam, és ahogy lendületet vettem, hogy a bőröndöt a peronra rakjam, megrántottam a karom. A hátizsák könyörtelenül húzta a megfáradt csuklyásizmokat, és görcsös igyekezetük, hogy egyenesen tartsák a fejem, lassan fájdalomba fordult.

Más leszálló nem volt. A megálló peronján egyedül ácsorogtam, tanácstalanul, amikor a vonat továbbgördült. Ablakaiban meg-megvillant kanárisárga hátizsákom. Elkaptam a tekintetem, és a földre szegeztem, hogy eltereljem a figyelmemet a vonat hívogató suhanásáról.

A sötétvörös térkövek nedvesen csillogtak a lámpafényben, találkozáskor a résekből itt-ott moha nőtt. Spórával szaporodnak, Olga vasgáliccal irtotta őket a kertben.

A bőröndre támaszkodtam, hogy ki tudjam húzni magam, és levegőt kapjak. Állomásépületet nem láttam, csak egy buszmegállóra emlékeztem, üvegezett várakozó csillogott a peronlámpa fényében. Megfordultam, és amikor láttam, hogy a vágányok másik oldalán húzódó peron is üres, megkönnyebbültem. Mégsem vár senki.

A két peront gyalogoshíd kötötte össze, és én gondolkodás nélkül ragadtam meg bőröndöm, hogy az első ellenvonatra felszállva visszatérjek Birminghambe, és onnan haza. Nem megfontolt elhatározás volt, hanem gépies reakció.

De hiába indultam volna, a bőrönd kerekai megakadtak a térkövek közti részben, és meghúzódott vállamban felizzott a fájdalom. Megálltam, és a másik kezemmel nyúltam a teleszkópos fogantyú után, amikor valaki a nevemet kiáltotta. Megdermedtem.

– Emíz! Emíz! Te vagy az?

Először nem ismertem fel, de tudtam, hogy engem hív, ahogy az ellenétes oldalon futó peron is.

– Sarah – válaszoltam halkán.

Meglepődtem. Magasabbnak képzeltem, jobban öltözöttnek, olyan nyugdíjas nőnek, akinek a kora megköveteli, az ideje és a pénztárcája pedig megengedi, hogy gondosan ügyeljen megjelenése minden részletére. Leveleit az a gördülékeny udvariasság jellemezte, aminek mestere az angol nyelv, és amit én annyi év után sem tudtam tökéletesen elsajátítani. Kinézetét is így képzeltem: visszafogottan dekoratívnak.

A vasúti megálló narancsos lámpái alatt praktikus, vízhatlan dzsekije lilának tűnt. A kapucni takarásából alig előbukkanó arca széles volt, járomcsontja erőteljes, szemüvege szögletes. Lencséjén esőcseppek csillogtak, így nem láttam a tekintetét. Örültem, hogy elég gyógyszer vettem be, és nem tud gyökeret verni a fejemen átsuhanó gondolat, hogy résen kell lennem, mert ez a sötét tekintetű idegen talán kárt akar bennem tenni.

Próbáltam elmosolyodni, és tudtam, hogy sikerült, mert Sarah visszamosolygott. Kapucnija hátracsúszott, ahogy a karját üdvözlésre emelte. Talán meg akart ölelni, de bemutatkozásra nyújtott kezemben elakadt a suta mozdulat. Tüskésre nyírt haja ezüstösen fénylett fel egy pillanatra.

– Fáradt lehetsz.

Kicsit megvontam a vállam, és éreztem, ahogy a hátizsák szíja mélyebbre vág a húsumba. Hirtelen elöntött a reggeli órákból jól ismert érzés, hogy a testemet összetartó inak és izmok vészesen megrövidültek. Minden mozdulattal a szakadást kockáztatom, a helyreállíthatatlan sérülést, és azt, hogy darabokra hullok. Csak aprókat léphetek, lassan, óvatosan.

A bőröndön nyugvó karomra pillantottam, felmérve a helyzet lehetőségét. De nem rémültem meg, a vonaton bevett nyugtató már elkezdte kifejteni hatását.

Sarah várt egy kicsit a válaszomra, aztán visszahúzta a kapucnit, és megismételte:

– Fáradt lehetsz.

A bőrönd után nyúlt, és elindult velem a megálló mögötti parkoló felé. A korkülönbség ellenére sem tiltakoztam. A peront övező magas sövény mögül kilépve megpillantottam a házak sötét tömbjeit.

– Church Stretton kicsi, itt minden közel van – válaszolta Sarah, amikor megkérdeztem, messze megyünk-e.

Mire a kocsihoz értünk, leterített az első émelygős roham, a túlgógy-szerzés biztos jele. Tudtam, hogy a beszédem hamarosan kásás lesz, a mozdulataim bizonytalanok, és a közöny vattadunyhaként borul majd rám. Súlya elfojtja a szorongás minden csíráját.

– Nagyon fáradt vagyok – mondtam a kocsiba ülve –, és álmos is.

Amint kifordultunk a parkolóból, az utcalámpák egyszerre kialudtak. Jól emlékszem a pillanatra. Azt gondoltam, olyan ez, mint egy utolsó sóhaj.

– Éjfél van – bólintott Sarah, aztán nem szólt többet. Én pedig figyeltem, ahogy az ablaktörő lapátok módszeresen takarítják el a szélvédőről az egyre sűrűbben hulló esőcseppeket.

A házból nem sokat láttam, amikor leparkoltunk előtte. A lábam elé néztem, és hallottam, ahogy megcsikordul a talpam alatt a vizes murva.

– Mégis mi van ebben? – kérdezte Sarah, amikor kiemelte a csomagtartóból a bőröndömet. – Aranytömbök?

– Könyvek – válaszoltam mosolytalanul, és megpróbáltam átvenni tőle a csomagot, de a kezem tele volt. Mindkét karommal a hátizsákot öleltem magamhoz, és hirtelen nem tudtam, melyiket szabadítsam fel.

Több emlékem nincs az érkezésről, csak az erőtlenül felhorgadó düh maradt még meg bennem, amikor Sara jó éjszakát kívánt.

– Pihenj, végül is ezért jöttél – mosolygott újra. – Nem kell korán kelni.

De én már sejtettem, hogy másnap egyáltalán nem fogok felkelni, és harmadnap sem, ha lehet. Sarah nem tudhatta, miért jöttem. Én csak a síszünetről írtam, amit nyelvi környezetben akartam eltölteni. Úgy éreztem, anyáskodik felettem, az idősebb nőkre jellemző gépies gondoskodással, amiben némi lekezelést éreztem. Talán anyám írt neki a tudtomon kívül. Őt képesnek tartottam erre az árulásra.

Villanyoltás előtt megszokásból a mobilomra pillantottam. A kijelzőn már az új nap dátuma fénylett. Az utolsó menstruáció első évfordulója volt.

Hajnalban a szokásos álomból riadtam. Az iskolában vagyok, de nem tudom kideríteni, mi az órarendem. Becsöngetnek, és én egyedül sietek végig a folyosókon, ahonnan váratlanul idegen lépcsóházak meredeznek felfelé. Félek, hogy a rám váró osztály unalmában zajongani kezd, vagy ami még rosszabb, annyira igyekvők, hogy jelenteni fogják az esetet. Visszafordulok a tanári felé, de nem merek bemenni, mert az igazgatóhelyettesek ott ülnek a naplót lapozgatva. A tagjaim elnehezednek a látványra. A karomban tartott dossziéba pillantok, és kiderül, hogy biológiát kell tanítanom, nem angolt. Az anatómiaatlasz kicsúszik a kezemből, és nagyot puffan.

A zajra riadtam fel. Csatakosra ázott pizsamám a hátamra tapadt. A szobában áthatolhatatlannak tűnt az éjszaka. Mobilom túlvilági fényénél lassú mozdulatokkal bújtam ki az ágyból, hogy a bőröndből elővegyek egy váltás száraz ruhát. A talpam alatt megreccsent a padló, és én mozdulatlanra dermedtem, félve, hogy Sarah felébred a motozásomra. Otthon, ha anyám túl sokat panaszkodott, mennyire felületesen alszik, dupla altatót vettem be, hogy ne kelljen éjjel kimennem.

A szoba hűvöse jólesett. Megszokásból megérintettem a radiátort. Jéghideg volt. A függöny rései mögül nem hatolt be semmi fény. A mobil szerint öt óra múlt.

A hidegtől pisilnem kellett, de nem emlékeztem, hol a fürdő. Félttem, hogy az ajtó nyikorogni fog, és Sarah is olyan rossz alvó, mint anyám.

Visszabújtam az ágyba, remélve, hogy a melegben elmúlik a késztetés, de a lábam addigra teljesen kihűlt. Egymáshoz dörzsöltem, de nem segített.

Száraz pizsama helyett a magasnyakú felsőt húztam vissza, amiben utaztam. Lassan átmelekedtem újra, de a hólyagom egyre jobban feszített. Azzal nyugtattam magam, hogy csak két hetet kell itt kibírni, és a síszünet végén talán vissza is mehetek tanítani.

A szemem közben hozzászokott a sötétséghez, és az ablak körvonala kivehetővé vált a függöny mögött. Nem derengett még mögötte a hajnal, de néha elhaladt egy-egy autó, melynek reflektorfénye egy pillanatra megvilágította a szobát. Képét felvettem a gyűjteményembe.

Mindent tudtam az éjjeli szobákról. Az ablakokról, a rolók mögött uralkodó sötétségről, a város zajáról, a hajnal csendjéről. Az öreg vízvezetékek és a csatornák kuruttyolásáról. Mindent tudtam a virrasztás magányáról. Arról, ahogy a függöny az ablak elé hullik, és a csipke előbukkan a sötétítő mögül. Ahogy a roló utolsó lapjai között marad annyi rés, hogy bevilágítson rajta az utcalámpa narancssárga fénye. És ismertem az osztályon a rácsok rendjét, ahogy fehérségük feketére vált az éjszakában.

Újabb kocsi hajtott el, és lámpája megvillant a tükrös szekrény ajtaján. Egy pillanatra megláttam az arcom. A paplan az államig húzva, sötét hajam szétterül a párna vadvirágai között. Megint elszégyelltem magam, hogy végül nem mertem levágnatni.

A szomszéd szobából mocorgást, aztán lépteket hallottam. Egy zár kattant, aztán egy másik. Rövid csend, vízsubogás. Kattanás, léptek, az ágy nyikorgása. A ciszterna sziszegve telt újra, hangját követve könnyen megtaláltam a fürdőt, csak a kapcsolót nem. Néma csendben üritettem, vissza-visszafogva a csorgást.

A kar üresen kattant, ezért újra meg újra lenyomtam. Előrehajolva megszedültem, de addigra bugyogni kezdett a víz. Fülüketítőnek érzékelttem a zaját.

Az egyik új bugyi volt rajtam, a pszichológus javaslatára. Mint éjjeli ablak előtt a függöny, takarásában vörösen húzódott a heg. De virágai mögött nem volt se hajnal, se ébredés.

Az utazás időzítése anyám szerint rettenetes volt, szerintem pedig tökéletes: február első hete. A félévi jegyeket a többiek segítségével lezártam, és az igazgató betegszabira küldött, melegen biztosítva róla, hogy nem kell sietni, szeptemberig megoldja a távollétemet helyettesítéssel és kistanárral. Rosszulesett, hogy annyi év bizonyítás után sem találja úgy, hogy a nyelvtanításhoz legalább annyira kell a képzettség, mint a fizikaoktatáshoz. Az is sértett, hogy a hangjában jól felismerhető volt a megkönnyebbülés, hogy a következő tanévig látnia sem kell. De megbántottságomnál is erősebb volt a szégyen, hogy kudarcot vallottam, kétszeresen is.

Nem sikerült hermetikusan elszigetelnem a fájdalmamat a külvilág elől, és végül egyetlen eszközöm a gyógyszer maradt, hogy működésben tartsam ezt a célját és értelmét vesztett életet. Azt hittem, a munka fog megmenteni, körbeállványozza az omladozó mindennapokat, kapaszkodót nyújt majd reggeltől estig. De nem így történt.

A hajnali rémálmok az altató megemeléséhez vezettek, és késni kezdtem az iskolából, én, aki gyűlöltem a pontatlanságot. A késéstől való félelmemet hamarosan felülírta a felriadástól való rettegés és a szürkületi órák végtelen kilátástalansága. Egy idő után attól tartottam, hogy belső vázam is töredezni kezd, és egyre görcsösebben kapaszkodtam abba, ami még megmaradt. Ha nem készültem órára, szódolgozatot írtam, amit aztán nem javítottam ki. Elvesztettem az egész paksamétát, állítottam. Valójában a szelektív hulladékban várta, hogy az önáltatásnál nemesebb célokra legyen újrahasznosítva.

Novemberben már többen odajöttek a tanári karból, hogy beteg vagyok-e. Aztán az angolos csoportvezető is megkérdezte, nem akarom-e kiíratni magam, megoldják. A közelgő téli szünetre való hivatkozással ütöttem el a kérdést. A következő négy hét felőrölte minden maradék tartásomat. A tanári karácsonyra már nem mentem el, és a szüleimhez költöztem „csak az ünnepekre”. Decemberben amúgy is feladtam volna az albérletemet, hogy Olga kis rózsadombi garzonjába költözzek. A dobozok és néhány bútor szüleim garázsába került, én pedig két bőrönddel gyerekkori szobámban húzódtam meg – átmenetileg.

Apám németországi rokonai jöttek látogatóba abban az évben. Hiába találtam kimondhatatlanul megterhelőnek a jelenlétüket, nem volt visszaút. Már nem volt erőm főzni, és bevásárolni sem. Kétségbeesetten reménykedtem benne, hogy kipihenem majd magam a szüleimmél, akiknél leereszteni sem voltam képes kamaszkorom óta.

A szilvesztert begyógyaszerezve aludtam át, holott vacsoravendégek jöttek. Utána már csak egy cél maradt: kitartani január végéig és lezárni a félévet. Szüleim járókeretként tolták elém a mindennapok vázát: reggeli, ebéd, vacsora, fogmosás, zuhany, tiszta ruha. Apám megértő hallgatással figyelte, hogyan csúszik ki a kezemből a legalapvetőbb tennivaló is. Anyám azonban érvelni próbált. Hosszan beszélt róla, hogy az élet veszteségek sora, és már majdnem harminc vagyok, ideje megedződnöm. Higgyem el, neki is fájnak a történetek. Én pedig tudtam, hogy nem hazudik, és csak még jobban nyomasztott, hogy ő együtt tud élni velük, amíg én szemmel láthatóan nem.

Aztán különböző megoldásokkal állt elő, melyeket már én is számtalanszor végigvettem, és hallani sem akartam róluk. Nem egy beszélgetés fulladt zokogásba. Én kimerültségemben sírtam, ő pedig sértetten hallgatott, mert megalázónak érezte, hogy nem fogadom el a segítségét. Pedig én elfogadtam mindent. Ő vetette meg az ágyam, mosta a szennyesem, kávéval ébresztett és tizórait csinált. Tanítás után ebéd várt otthon, este habfürdő, ha képes voltam erre a kimerítő feladatra.

Aztán elengedtem mindent. Nem harc nélkül adtam fel. Úgy éreztem, hogy keményebben küzdök, mint valaha. Már ősszel éreztem, hogy nehezemre esik összpontosítani, lelassult a gondolkodásom. Először az olvasás maradt el, aztán a filmek, januárban már a zenehallgatás is fárasztott. Anyám kétségbeesésében a szembesítéshez folyamodott. Ne áltassam magam tovább, egy roncs vagyok, megbízhatatlan munkaerő. Elhagytam magam minden komolyabb ok nélkül. Olyan erővel uralkodott kiobbanni készülő feszültségén, hogy a hangja sziszegéssé halkult. Gondoljak csak arra, másoknak micsoda borzalmakon kellett keresztülmenniük. Ott van apám családja, akiket kitelepítettek, vagy Olga, hogy messzebb ne menjen.

Igaza volt, és én szégyenemben sírtam. Az ő szemét is elfutotta a könny, talán a megkönnyebbüléstől, hogy nem haragszom rá. Láttam, reménykedik, hogy végre komolyan elgondolkodom a változáson.

Január utolsó hetében a félévi jegyeket már a többi angolos kolléga zárta le helyettem. Az igazgató kényszerszabadságra küldött, és hirtelen üres tér nyílt a mindent betöltő szorongásban. Akkor határoztam el, hogy teljesítem az utolsó teendőt, mielőtt végső döntést hozok arról, hogy érdemes-e folytatni.

Dél körül lehetett vagy már kora délután volt, amikor Sarah rövid kopogás után benyitott. Nem mozdultam, de hevesen dobogó szívvel igyekeztem, hogy a légzésem egyenletes maradjon. Sarah megállt a küszöbön, és hosszú ideig semmi zajt nem hallottam. Azt figyelhette, lélegzem-e még, és közben körülnézett a szobában.

A bőrönd érintetlenül állt ott, ahova előző este letette. Nem emlékeztem, hogy a fotelbe dobtam-e az átizzadt pizsamafelsőt, vagy a padlón hever. Vártam, hogy az ablakhoz lép, és kinyitja. Anyám így ébresztett, ha már se a kávé, se a diszkrétén bekapcsolt rádió nem segített.

Hirtelen a felkelésnél is jobban kezdett nyomasztani, hogy Sarah áporodottnak tartja a szoba levegőjét, megérzi az idegen test savanyú kigőzölgesét. Gyógyszerszagom volt mindig, a túlpörgetett izzadságmirigyek nem tudtak lépést tartani a hangulatjavító kemikáliákkal.

Elhatároztam, hogy megfordulok, és úgy teszek, mint aki ébredszik. De mire megmozdítottam volna a hosszú fekvésbe merevedett tagjaim, és a szándék lassú csöppekben eljutott volna az izmaimba, Sarah kilépett a szobából.

A zár óvatosan kattant, mint egy véleménynyilvánítás: maradhatok. Megkönnyebbülés helyett csak büntudatot éreztem. Ezt mással nem csinálhatod meg, figyelmeztetett otthon anyám, a vendéglátásnak is van határa. Én fogadkoztam, hogy minden rendben lesz. Megemberelem magam.

Valami hamis bizakodás töltött el, amikor kitaláltam az angol utat. Úgy éreztem, van egy kis esélye, hogy ha otthagynom Pestet, egyszerre minden másképp lesz. Más nyelv, más én, más Emese – Emíz. Lázás reménykedés töltött el, hogy a nyelvváltás pusztán ténye gyökeres változást hoz majd. Csak levegőváltásra vágyom, érveltem erőtlenül anyámnak, aki erre újra meg újra elővette, hogy menjek le inkább Szárszóra, azért téliesítették a nyaralót. Nem mondta ki, de tudtam, hogy oda sem engedne el egyedül. Megértettem. Öncsalásom a jelenre már nem vonatkozott. Karácsony óta egy teát sem készítettem.

Majd tizenöt év távlatából már tudom, hogy a szüleim megállíthattak volna. De talán ők is reménykedtek, vagy érezték, hogy még mélyebbre fog taszítani, ha feladom az egyetlen tervet, ami az elmúlt fél évben felvilányozott. Látták, hogy a hosszú nappalok után a kora esti órák értelmet nyertek. Csak azt nem tudták, hogy a látogatás az utolsó kapocs Olgával, és én attól félek, ha egyszer az ígéret beteljesül, nagyobb úrt hagy maga után, mint amiben eddig éltem.

Mire felkeltem, és elhúztam a függönyt, már délutáni köd lepte a dombokat. Nem álltam meg kinézni az ablakon, csak a felkelés lépéseire összpontosítottam, hogy egyiket se hagyjam ki. A fotel karfájára terítve két bézsszínű törülközőt találtam, az egyik hatalmas volt, akár egy strandlepedő. A zuhannyal nem boldogultam. Már maguk a gombok is elbizonytalanítottak, és nem tudtam értelmezni a fölējük rajzolt jeleket. Végül csak egy kis hideg vizet paskoltam magamra itt-ott, és utána bőven kentem a golyós dezodorból.

A bőrrönd nagy csattanással borult az oldalára, amikor megpróbáltam finoman a padlóra fektetni, és kihullottak belőle az utolsónak betuszkolt regények. Néhány percig fölėje görnyedve matattam, elbizonytalanodva, hogy mit is keresek. Végül sikerült felöltözni, és a hajkefém is meglett. A vastag, sötét copfot gépies mozdulattal kontyba tekertem, aztán az ágy szélére rogytam pihenni.

A nap első komoly szorongásának tárgya Sarah lett: mi lesz, ha nem fogom érteni, ahogy beszél? Sosem éltem huzamosabb ideig Angliában, és az amerikai filmeket jobban tudtam követni, mint a briteket. Az egyetem alatt adódott volna lehetőség Londonba menni ösztöndíjjal néhány hónapra, de engem ez nem vonzott. Anyám ugratott is velem, hogy nincs bennem kalandvágy, kire üthetem. Biztosan nem Olgára vagy rá, hiszen ő a nyolcvanas években kistoppolt az NDK-ba meglátogatni apámat. Több kalandozást ő sem tudott felmutatni, mert korán összeházasodtak és letelepedtek Pesten.

Bármennyire is élveztem Olga történeteit, és csodáltam őt mindazért, amin keresztülment, viszolygással töltött el a sok nélkülözés és megpróbáltatás. Anyám egyenesen ostobaságnak tartotta Olga elhivatottságát, de én titkon szerettem volna legalább egyszer megtapasztalni, milyen az a szenvedélyes hit, ami mintha állandó fénybe vont volna mindent, amit Olga tett.

Én nem vágytam egy szervezőerőre, ami irányítja az életemet. Anyámnak épp az ellen volt kifogása, hogy az ügy uralkodott a gyerekkorán. Hiába erősködött Olga, hogy az már az átmeneti kiábrándulás időszaka volt. Olyan hévvel állította ezt, hogy néha felmerült bennem, anyám csak a sztálini koncepciós pereknek köszönheti az életét. Akkor Olga egy időre képes volt mással foglalkozni, mint a párt jövőjével – kényszerből vagy daczból, sosem derült ki. És hozzáment egy régi udvarlójához.

Én mindenesetre se kalandra nem vágytam, se nagy fordulatokra.

A konyhát könnyen megtaláltam. Annyira csendes volt a ház, hogy reméltem, Sarah nem lesz otthon, és szabadon nézhetek körül. Délután három óra volt. Már egykor felkeltem, de újra és újra visszafeküdtem, legutoljára teljesen felöltözve. Végül az éhségem győzött. Meglepően új érzés volt a hónapok óta tartó szédülés és émelygés után. A műtét óta nem korgott a gyomrom, nem vágytam a természetgyógyász által tiltott ételekre, amelyekből most már annyit ehettem volna, amennyi jólesik. Nem kellett

anyám főztje – „pedig ezt mindig szeretted” –, se a különleges csokoládék, melyeket apám hagyott az éjjeliszekrényemen.

Azon az első napon Church Strettonban éhes voltam újra, amit a hosszú útnak tudtam be, és annak, hogy eljött a megváltó délután, amikor a testemből kiürülnek a nyugtatók. Pirításra vágytam, sok vajjal és friss baracklekvárral, amit Olga receptje alapján anyám is jól készített.

A konyha olyan nagy volt, hogy egyik sarkában elfért egy nagy fotel zsámollyal. Sarah ott ült, újsággal a kezében. Ahogy felnézett és elmosolyodott, egy pillanatra Olgát juttatta az eszembe. Ő is szeretett a konyhában olvasni reggelente, amíg kifolyt a második kávé a kotyogósból. És még az utolsó években is ragaszkodott hozzá, hogy a hokedlin üljön. Ha már a hírek sem érdekelnek, akár el is temethettek, mondogatta évekig. És így is lett.

Egy reggel közölte, hogy már nem tud kiülni a hokedlire, és az újságot is elutasította, amikor felajánlottam, hogy ágyba viszem neki. Az utolsó hat hónapot hírek nélkül töltötte, ő, aki egyetlen beszélgetést sem tudott lefolytatni politizálás nélkül.

A hírek nélküli hat hónap értem hozott áldozat volt, és ezt már akkor is tudtam. Olga a műtétem előtt esett le a lábáról, és később sokszor gyötörtem magam azzal, hogy hosszú haldoklásának fő okozója én vagyok. Biztos akart lenni benne, hogy felépülök, mielőtt elmegy.

Sarah melegen köszönt – *Good afternoon, Emiz!* –, minden neheztelés nélkül, és hozzátette, reméli, hogy kipihentem magam. De aztán tapintatosan nem hagyott időt, hogy magyarázkodjak, hanem megkérdezte, kérek-e levest. Póréhagyma és krumpli van benne. Inkább egy kis pirítóst ennék, ragaszkodtam elképzelésemhez, egy kis lekvárral, ha van, tettem hozzá, és a gyomrom nagyot kordult. A régen hallott hang jó érzéssel töltött el, és elmosolyodtam.

Tartottam tőle, hogy Sarah erősködni fog, de nem tette. Leültem a széles tölgyfa asztal mellé, és bólintottam, hogy egy tea, az jólesne. Néztem, ahogy hatékony mozdulatokkal szeli a kenyeret. Széles csípőjét hosszú, bő pulóver takarta, amitől még alacsonyabbnak tetszett. A széles csípő

hátrányairól mindent tudtam. Akkor a willendorfi Vénusz, az mi? – kérdezett vissza Szabolcs, ha panaszkodtam rá, hogy úgy nézek ki, mint akit öt félgömbből rakott össze egy kezdő szobrász: két mell, két farpofa, és egy pocak. Tökéletesen arányos rajtad minden, lelkendezett, ha a súlyomon aggódtam.

A műtét óta leginkább a melleim zavartak, ahogy árulóan merednek előre, mint két szemérmetlen csaló. Sarah legalább lapos, állapítottam meg. Olyan lapos, amit én a fél éve tartó éhezéssel sem értem el.

– És mi a terved mára? – kérdezte, amikor lerakta elém a narancslekváros pirítóst. – A boltok ötig vannak nyitva, és most már világos is van addig.

– Fel kell hívnom anyámat – válaszoltam, mert semmi más nem jutott az eszembe. – Aztán... – kerestem a szavakat – olvasok egy kicsit.

A pirítós jólesett. Vártam az eltelítődés után fellépő hányingert, de csak végtelen fáradtságot éreztem. Attól tartottam, néhány percem maradt csupán, és el fogok ájulni, ha addig nem jutok vissza a hálószobába. Mégsem mozdultam.

Maradt még egy korty tea a bögrémben. Drapp volt, és sűrű. Megint Olga jutott az eszembe, és az öreg ballonkabát, amiből anyám szerint már húsz éve kifogyott, de nem hagyta kidobni. Ragaszkodott hozzá, hogy tavaly még jó volt.

Odakint esni kezdett. A vízcseppek kétségbeesetten vetették magukat a kertre nyíló széles üvegajtóra. Aztán megadóan kenődtek szét, számtalan apró pöttyre szakadva.

– Ma nem valami jó a kilátás – követte Sarah a tekintetemet.

Kiittam a teát, és azon gondolkodtam, megosszam-e vele az ablakokról alkotott elméletem. Hogy aki hosszan néz kifelé, az tulajdonképpen befelé fordul, de ott olyan sötét van, hogy egyre jobban vonzza a tekintét az ablak fénye.

– James szerint csak a kilátás miatt költöztem ide – biccentett az ajtó felé. – Miért ne lenne ez elég ok a költözésre?

– James?

- James a partnerem.
- Céges? – kérdeztem vissza udvariasságból.
- Nem – rázta meg a fejét nevetve –, magán.

Bólintottam, mint akinek már eszébe jutott, ki is James. Próbáltam felidézni, írta-e valamelyik levelében, hogy házas vagy barátja van. Abban biztos voltam, hogy van egy lánya, aki Új-Zélandon él. Megírta, hogy a házban két tágas vendégszoba van, ahol többen is meg tudnak szállni, de az év nagy részében üresen áll.

Csak amikor rábólintottam, hogy kérek még egy csészével, jöttem rá, hogy az ájulásközeli fáradtság elmúlt, mint egy roham.

- Ha ezt megittad, akkor bemehetünk a városba.
- De hát esik.
- Csak szemerkél – válaszolta Sarah, de megint nem éreztem, hogy győzködni szeretne.
- Inkább holnap – emelkedtem fel a helyemről kezemben a csészével.
- Most felmegyek egy kicsit olvasni.

Reméltem, hogy erős akcentusom elfedi hamisan csengő hangomat.

– Holnap nem nagyon megyünk sehova sem. Elér minket Arnie hurrikán oldalszele. – Aztán a konyhapulthoz lépett, és egy csomag kekszet nyomott a kezembe. – Vigyél egy kicsit ebből is a tea mellé.

Reggel ajtócsapódásra ébredtem. A mobilom után nyúltam, hogy megnézzem, mennyi az idő, és levertem a kekszes zacskót. A felét megettem az este, miközben a sötétedő eget bámultam. Mielőtt anyámat felhívtam volna, bevettem az esti adagot, hogy már a gyógyszer ígérte nyugalommal tudjak vele beszélni.

– Te csámcsogsz, Emese? – kérdezte hüledezve, pedig már lenyeltem a kekszet, csak a fogam közé szorult darabkákat tisztogattam a nyelvemmel.

– Elnézést – feleltem, és rögtön elment tőle a kedvem, hogy a maradék kettőt is megegyem, amit a hívás utánra tartogattam.

A vonal végén megnyúlt és elmélyült a csend, mielőtt anyám feltette volna következő kérdését. Imádta apámat, és olyan szimbiózisban éltek, hogy azonnal mindent meg kellett osztania velem. Szinte láttam magam előtt, hogy a mellkasához szorítja a telefont, és némán artikulálva közli a nagy hírt: „A gyerek eszik.”

– És mit eszel? – Izgatott hangjából tudtam, hogy igazam van.

– Kekszet.

– Milyen kekszet?

Biztos voltam benne, hogy alig várja, hogy felhívhassa a húgomat. Bosszantott, hogy ekkora ügyet csinál egy zacskó kekszből, amikor híresen édesszájú voltam, amiért sokat kritizált.

– Walesi kekszet.

– Gyümölcsös...?

Hallottam, hogy lenyeli a mondat végét. Gyümölcsös legalább? Így szokott a kérdés hangzani.

– Mazsolás.

– Az is gyümölcs – felelte biztatóan, de hallottam a hangjában a csalódást.

– Fáradt vagyok, anya, lefekszem.

– Jó éjszakát! – csiripelte erőltetett lelkesedéssel, holott mindketten tudtuk, hogy még csak kora este van.

A reggeli fényben émelyegni kezdtem a látványtól. Az éjjeliszekrényt ragacos morzsa borította. El sem tudtam képzelni, mit élveztem ezen annyira előző este. Hallgatóztam, üres-e a fürdő, de a viharos szél harsogva süvített odakint, elnyomva a benti zajokat. Az ablakhoz léptem, és akkor láttam meg a dombokat először.

Az egyenletesen sötétszürke ég alatt, a hevesen ömlő eső légtelen fátyla borította az egyetlen dombhátat, amit ki tudtam venni. Mögötte szabálytalan hullámvonalak sejlettek fel. Felhők-e vagy a lankák folytatása, nem tudtam eldönteni.

A színtelen, pesti februárt hagytam magam mögött. A város, ahol születtem, novemberben kifakul, és csak március végén kezdi visszanyerni

mély tónusait. Olga szerint Budán különleges volt a tavasz. Ezt csak amolyan fordulatnak tartottam tőle, mert hiába lakott egy rózsadombi társasházban, soha nem ment le a közös kertbe. Sok időt töltött viszont az erkélyen, melynek ládáiba minden évben ültetett petúniát a piacról, és gondosan ügyelt rá, hogy a muskátlitövek átteleljenek a lépcsőházban.

A természet nem érdekelt engem sem, de élveztem az elemeket. Szerettem a bőrömön érezni a nyári zápor erejét, és ősszel nem zavart, ha átázik a kabátom. Örültem, ha tűzött a nap, de a legvarázslatosabb az volt, ha végre esett a hó.

A domb zöld és barna árnyalatai elmosódtak az esőfüggöny takarásában. Aljában vörös téglás házak álltak, előttük élesen kanyarodott az út. Éjjelente ezért világított be szobámba az elhúzó autók reflektorfénye.

Néztem, ahogy a szomszéd kertek fáit cibálja a szél, és a felhőfoszlányok sietve utaznak tova a kopár dombhát felett. Émelygésem lassan csillapodott, mint a tengeribetegé, akinek a kezébe adják a kormányt, és rászólnak, hogy szegezze a tekintetét a horizontra.

Lehajoltam a padlóra esett kekszes zacskóért, és megszedültem. Le kellett ülnöm az ágyra.

A ruhásszekrény tükréből kimerült tekintetű, fiatal nő nézett vissza rám. Pizsamáján Snoopy ígért egy boldogabb életet, szívet tartva a kezében. Nem tűntem soványnak, vékonynak sem. Csak aki jól ismert, láthatta a változást. A fogyásnak nem örültem, bár néhány éve még mindent megadtam volna érte.

Elhúztam a szájam, de nem fordultam el, azt reméltem, meglátom magam öregén. Anyámra fogok-e hasonlítani vagy Olgára inkább? Összeráncoltam a homlokom, aztán felvontam a szemöldököm, és vicsorítottam egyet.

Vidám temetést szeretnék, mondta Olga az utolsó hónapban, és két remegő mutatóujját a szája sarkába akasztva széthúzta az ajkait.

– Nem ígérem – válaszoltam.

– De egy kis buta vagy, Mesikém – simogatta meg az arcom. Aztán megkért, hogy fordítsam a fal felé. A gondozó segített, de én még sokáig éreztem a tenyeremben törékeny vállát és alakját vesztett, széles csipőjét.

Nyár végi, hideg zápor mosta el a búcsúztatás végét. Csak néhányan maradtunk az urnahely körül. Kitértam az ujjaim, hogy az eső lemossa a tenyeremről a haldokló test lenyomatát. Már nem volt miért őriznem.

Elhessegettem Olga emlékét, és hirtelen rájöttem, hogyan indulhatna a nap. Az ablakhoz léptem, és megpróbáltam kinyitni. Nem volt rajta kilincs. Tolóablak volt két retesszel biztosítva. De hiába rángattam, egyiket sem tudtam kipattintani.

Éktelenül dühös lettem. A fenének küldött ide Olga. A fenének voltam a kedvenc unokája, ha egyszer meghalt. A fenének hagyott egyedül, amikor a legnagyobb szükségem lett volna rá. A fenének használt olyan pátoszos szavakat, mint végakarát és utolsó kívánság, amikor írásos végrendeletet nem hagyott hátra. Belerúgtam a bőröndbe, és lihegve a fotelbe zuhantam.

Csak a kezemet akartam az ablakon kidugni, hogy érezzem a tenyereimen a hurrikán hozta esőt. És ez sem sikerült, ahogy semmi sem. Csálódottságomban visszabújtam az ágyba, arcomat a párnába temettem, és kitört belőlem a zokogás. Nem az a hangtalan, néma sírás, ami Olga halála óta mindenhova elkísért, hanem haragos, gyomorból áradó elégedetlenség.

– A fürdőben nincs meleg víz, az ablakot pedig nem lehet kinyitni – jelentettem ki, miután Sarah kiöntötte nekem a teát és elém tette a pirítóst.

Az antidepresszánt bevettem, de a nyugtatót nem. Égett a szemem a sírástól, és égetett a harag belülről. Jólesett a tüze, és semmiképp sem akartam, hogy kialudjon.

– Ó, megint hideg vízre állítva hagytam! – emelte fel a kezét Sarah, és hagyta nagy csattanással az asztalra esni. – James is megőrül tőle, ne haragudj!

Addigra elszégyelltem magam. A bűntudat kocsonyás nedve ismerős volt.

– Én kérek elnézést. Tapintatlan voltam. Nem így akartam mondani. És a hideg zuhany jól is esett – emelte fel fejét bennem a szorongás. – Csak nem vagyok szokva az ilyen ablakokhoz, és különben is esik. Amúgy sem lett volna semmi értelme...

– Az az ablak tényleg be van ragadva – szakította félbe Sarah a magyarázkodásom. – Soha nem szoktam kinyitni, mert a szigetelése elöregedett, és abból az irányból érkeznek a szelek. Mindig tervezem, hogy nyáron majd rendbe hozatom. Ki nem állhatom a huzatot. Kimondottan ideges leszek tőle.

– Olga is utálta.

– Sokan utálják.

Hallgattunk. Udvariatlanságnak éreztem megkérdezni, mennyire ismerte Olgát, és miért fogadta olyan természetesen a látogatásom. Ő sem kérdezett semmit. Azt se, mennyire időre jöttem, és miért pont ide, Shropshire megye egy kisvárosába. Levelemben tanulmányútra hivatkoztam, és a nyelvi környezet fontosságára, ő mégsem firtatta, miért nem Birminghambe mentem, vagy egyenesen Londonba inkább. Azt sem akarta tudni, miért február elején utaztam ki, ha egyszer dolgozom. Az ötnapos síszünet kapcsán sem várt magyarázatot. Csak annyit írtam neki, Olga unokája vagyok, és ő azonnal válaszolt, hogy jöjjek, van vendégszoba.

Ahogy most ott ült velem szemben az ebédlőasztalnál, tömpe ujjjaival átkulcsolva a kávésbögrét, egészen biztos voltam benne, hogy valamit elhallgat. De kérdezni nem mertem, hiszen volt titkom nekem is.

– Ha megmutatod, kérlek, hogy kell meleg vízre állítani a zuhanyt, akkor hajtat mosnék – tereltem el a szót, és álságosan hozzátettem: – Ebben az időben úgysem ajánlatos sétálni.

Jól emlékszem arra a délutánra. Nyugtatót nem vettem be, mert élveztem, hogy valami más foglalkoztat az elmúlt félévet felemésztő veszteségen túl. Sarah-n járt az eszem, azon a szinte gyanús természetességen, amivel a jelentkezésemre válaszolt és amivel befogadott az otthonába. Talán ki kellene faggatnom anyámat, mit tud róla, hátha többet, mint amit eddig elárult.

– Az egy vadidegen! – kiáltott fel anyám, amikor bejelentettem, hogy kiutazom Sarah-hoz Angliába.

- De hát most mondtad, hogy egyszer találkoztál vele – érveltem.
- Negyven éve – rázza meg a fejét anyám. – Nem is emlékszem rá. Ami engem illet, nekem az a nő egy vad-i-de-gen.
- De Olga kedvelte.
- Neked nem feladatod, Emese, nagyanyád kommunista barátságait ápolni.

A nagyanyád, így emlegette anyám Olgát, ha jelezni akarta, hogy kivonja magát a közös genetika által rá rótt felelősség alól. A véletlen folytán tartozik csak bele abba a láncba, amely valójában megszakítás nélkül feszül Olga és köztem.

- Nem a barátságait ápolom, csak kiutazom... pihenni.
- Én csak annyit mondhatok, hogy az a Sarah egy vadidegen.

Hangja olyan ellenségesen csengett, hogy egy pillanatra felmerült bennem, hazudik. De nem firtattam, mi rejtőzik az indulata mögött, mert én is hallgattam róla, hogy maga Olga esketett meg, a halála után feltétlen kimegyek Angliába.

- De az anyja Olga közeli barátnője volt, nem? Vagy valami ilyesmi.
- Olgának barátja volt a fél Internacionálé.

Közelebbit ő sem tudott Sarah-ról, és úgy éreztem, nem is akar tudni. Gyerekkora óta úgy bosszulta meg Olga minden idejét felemésztő bajtársi és elvtársi barátságait, hogy tüntetően nem vett róluk tudomást. Azt állította, hogy Sarah anyjával nem találkozott sohasem, de emlékezett az Angliából érkező borítékokra. A bélyegeket ő vágta ki és őrizte meg unokabátyjának, aki a családjával évente egyszer jött fel Szeged mellől, húsvétra. Ezt már ellágyult arccal mesélte, aztán apámhoz fordult.

- A te bélyegeid is ott kötöttek ki.

A beszélgetésnek ez a fordulata volt az, ahol viszont jellemzően én vesztettem el az érdeklődésemet. A szüleim Nagy Szerelmi Történetét több százszor hallgattam végig anyám előadásában. A balatoni találkozástól kezdve, az NDK-s stoppoláson át a heves levelezésig minden elem tökéletesen simára csiszolódott a mesélés megállíthatatlan folyamában.

A Nagy Szerelmi Történetnek anyám volt a főhőse, aki egész gyerekkorában statisztának érezte magát Olga mellett.

– Én nem ismerem ezeket az embereket, Emese – mondta, amikor leültünk, hogy összeállítsuk a temetésre meghívandó barátok listáját. – Különben is, szinte már mind meghaltak.

Így aztán hiába kérdeztem, Sarah anyjának a nevére sem emlékezett.

– Mrs. Powell, ez állt a borítékon. De a keresztnévét nem tudom – vonta meg a vállát. – Párizsból ismerhette, mint a legtöbbször.

Egy franciaországi elvtárs, Olga így emlegette barátai egy részét, ha nagy ritkán a fiatalokáról mesélt. Néhány évvel a Tanácsköztársaság előtt született, és annak leverése határozta meg gyermek- és kamaszéveit. Anyját a szülés vitte el, apját pedig a feldolgozhatatlan gyász kergette öngyilkosságba. A féléves Olga egy távoli nagynénihez került, aki szeretettel nevelte fel őt másik gyerekével együtt. Ilona mama azonban nem a szigoráról volt híres, és nem tudta korlátok közé szorítani a serdülő Olga önállóság utáni vágyát, aki már tizenhat évesen szocialista körökbe járt nővérképzős barátnőivel.

Amint a csoportra felfigyelt a Horthy-rendőrség, Olga az elvtársak segítségével elhagyta az országot. Bécsből Párizsba került, ahol a Magyar Kommunista Párton túl az évekig tartó szűkölködés várta, majd a második világháború alatt az antifasiszta ellenállási mozgalom. A francia fővárosban összeverődött nemzetközi társaságról anekdotázott néha, többnyire azok kulináris kalandjairól. A pénztelenség hihetetlenül találékonyra tette az otthon ízeire vágyó, mindig éhes elvtársakat. Olga történeteiben, ha nagy ritkán mesélt, a konyha játszott a főszerepet, hiába faggattam már felnőttként saját politikai szerepvállalásáról. Már mindent megírtak, Mesikém, válaszolta, ha gyözködni próbáltam. Mit tudnék én hozzátenni?

Egyszer azzal érveltem, hogy azok a visszaemlékezések az átkosban jelentek meg, és az általuk festett képet erősen torzítja az akkor uralkodó ideológia. Azt ő is tudja, csattant fel akkor, hogy a kommunizmus kiment

a divatból, de ez nem azt jelenti, hogy annak nevében mindenki hazudott. Ha van konkrét kérdésem, majd megválaszolja, de nem fog mesélni bele a világba.

Nekem konkrét kérdésem azonban nem volt, mert annyira sosem érdekelt sem Olga múltja, sem a politika, hogy módszeresen utánanézzek. A történelmi ismeretterjesztés unatag, szívesebben olvastam regényeket szétszakított családokról és félbetört életekről. Olgából pedig hiányzott minden drámaiság, és visszanézve, ez vezetett félre mindannyiunkat.

Aznap délután hosszú idő óta először történt meg, hogy unatkoztam. Tétlen óráimat hónapok óta a jövőt illető szorongás töltötte ki, és a tehetlenséggel való eredménytelen küzdelem. A pihentető ürességre való képességemet is elvesztettem, mert ha nem maradt bennem gondolat, akkor az űrt alaktalan félelmek töltötték ki.

Anyám nem vette fel a telefont, hiába próbáltam kétszer is. Küldtem egy sms-t, hogy ne izguljon, amiben azt hazudtam, hogy lefekszem sziesztazni. Igazából nem akartam, hogy visszahívjon. Hirtelen a sürgetés is elmúlt belőlem, hogy Sarah-ról kérdezősködjek.

A szél zúgását hallgattam, és az ablakra szegeztem a tekintetem. Az ágyon fekve csak az ég egy szeletét láttam az esőbe burkolt dombhát felett. Aztán lassan megértettem, mi történik. Nem olyan erős, hirtelen felismerés volt, mint az éhségérzet visszatérése, ami azonnal jó érzéssel töltött el. Most elmaradt a megkönnyebbülés, inkább meglepődtem rajta, hogy unatkozom.

Frissen mosott hajam könnyű volt, és illatos, elégedetten túrtam bele. Gondolataim még egy ideig Sarah és az anyja körül kalandoztak, aztán vártam, hogy Olga alakja visszahódítsa a helyét, és óriásira duzzadva kiszorítson minden mást: kíváncsiságot és akarást egyaránt. De a gyász csak tompán lüktetett a háttérben, és nem tolakodott helyére sem az ön-ostorozás, sem a jövőtől való félelem.

Nyugodt sem voltam azonban. Már elfelejtettem, milyen érzés lassan ellazulni, elmerülni zenében vagy könyvben, gondtalanul szemlélődni, aztán elbóbiskolni a takaró jóleső melegében. A pihenést gyógyszerekkel adagoltam magamnak, percre és milligrammra kimérve.

Aznap reggel dühömben nem vettem be nyugtatót, és ugyan éreztem a hiányát, mégsem tartottam tőle, hogy küzdelmes lesz kivárni az esti adagot. Annyira éber voltam, hogy az jutott eszembe, akár olvashatnék is, de nem volt kedvem kibújni a takaró alól, hogy elővegyek egy könyvet a bőröndből.

Az eső egyre hangosabban verte az ablaktáblákat, és én élvezettel hallgattam az erősödő zajokat. A huzat valahol becsapott egy ajtót, és meghallottam Sarah lépteit a lépcsőn, ahogy felfelé siet. Dobogása egyre közeledett.

– Emíz! – kopogott be a szobámba. – Emíz! – És már be is nyitott. A lila vízhatlan dzseki volt rajta, és gumicsizma.

Akaratlanul is felugrottam.

– Az öreg sufni oldalát be fogja dönteni a szél. Segítened kell! – hadarta.

– Jövök – feleltem, és idegesen a bőröndöm felé pillantottam, mit is vegyek fel.

– Adok kabátot – mondta ő, és már kint is volt.

Gondolkodás nélkül indultam utána, és meghallottam a saját lépteimet dobogni a lépcsőn. Fél éve nem siettem sehova sem.

Ahogy kiléptem a kertbe, a szél mellbe vágott. A hirtelen felrántott gumicsizmában felgyűrődött a zoknim, leguggoltam hát, hogy megigazítsam, de egy hirtelen szélhökés feldöntött.

– Erre! Erre! – kiáltotta Sarah, aki már a kert sarkában álló szerszámos sufni mellett várt.

Ostoba módon nem húztam fel a kölcsönkapott esőkabát cipzárját, és ez a művelet most már lehetetlennek bizonyult. A világoszöld dzseki szárnyai úgy csapkodtak körülöttem, mint a magból frissen kibújt hajtás két sziklevele.

Jövök, akartam kiáltani, de ahogy kinyitottam a szám, az éles hideg a tudómba áramlott, és elakadt a lélegzetem. Élesen emlékszem arra a pillanatra.

Felbotorkáltam a teraszosan kialakított kerti ösvényen. Minden idegen volt rajtam: a vékony zoknival kitömött, egy számmal nagyobb gumicsizma, a szélcibálta dzseki, a nyelv, amelyen az utasításokat osztogattam, és vadidegen volt a nő is, aki egy szavamat sem kérdőjelezte meg. Idegen volt a kert, az örökzöld sövény feketére ráncosodott bogyói, a még alig bimbózó nárciszok, a már elhervadt nőszirmok sárga és lila foltjai. Idegen volt a széltépte, öreg nyír, a mogyoróbokor friss barkái, és idegenek voltak a háttérben a dombok. Fáradt zöld hátukat tisztára sikálta az Arnie hurrikán oldalszele.

Egy volt ismerős csak: az arcomba vágó eső. A kapucnit szinte azonnal lefújta rólam a szél, sűrű hajam percek alatt átázott. A vékony pamutpuólóver a mellkasomra tapadt, a puha cicanadrág pedig mint egy hatékony ereszcatorna vezette a vizet egyenesen a gumicsizmába.

Csak a házba visszaérve vettem észre, hogy az arcom ég, kicsípte a jéghideg eső és a szél. Lihegve ültem le a konyhaasztalhoz. Egész testem bizsergett. Attól tartottam, elnémítom az ujjongását, ha száraz ruhát veszek.

– Emíz, nekem ez eszembe se jutott volna! – lelkesedett Sarah. – Remek ötlet volt a virágládákat felhasználni. Eszembe se jutott volna, komolyan nem.

Két tenyerembe temettem az arcom. Zavarba hozott a túlsorduló életöröm és hála – a saját testemből áradó ünneplés.

– Én sem gondoltam volna, hogy ilyen jól beválik – mondtam, de két kezem takarásában a tekintetemet még mindig az asztallapra szegeztem.

Sarah is hallgatott. Éreztem, hogy néz. Elszorult a torkom. Akkor azt hittem, a szégyentől, hogy órák óta nem gondoltam Olgára, hogy sajtó emléke nélkül is boldog voltam egy pillanatra. Hallottam, hogy csikordul a szék. Pont, mint Olga hokedlije. Vártam a teljes erejével visszatérő fájdalmat. És amikor nem érkezett, felnéztem.

Sarah a kertre nyíló üvegajtó előtt állt, és a dombokat nézte. A barna munkanadrág és a kinyúlt gyapjúpulóver hátulról úgy festett, mintha belőlük nőttek volna ki a lankák.

– Megérdemlünk egy forró teát – mondta, de nem fordult meg.

Akkor sem mozdult, amikor felálltam, és vizet eresztettem a forralóba. Hat hónap után először.

Másnap a súlyos virágládák és az óriási cserepek úgy csoportosultak a kerti sufni megroggyant oldala mellett, mintha annak takarásában ke-restek volna menedéket a vihar elől. Az éles kontúrokat rajzoló reggeli napfényben a nyakamat masszírozva kukucsáltam mögéjük, mennyire szilárdan támasztották meg az elkorhadt deszkafalat.

Sarah már elment, de kikészítette nekem a reggelihez valót. Gondoskodása zavarba hozott, reméltem, inkább a köszönetnyilvánítás, mint az értem való aggodalom vezérelte. Kezemben egy nagy bögre forró teával sokáig álltam a szerszámokkamra előtt. Kabátot nem vettem, mert csak egy percre ugrottam ki, és élveztem, hogy minden porcikámat átjárja a hideg levegő, miközben hátamat melengeti a langyos februári napsütés. Megfordultam, hogy az arcomat érje, és lehunytam a szemem.

Anyám jutott eszembe, aki napokon át gyözködte apámat, rendeljenek nekem egy erős fényű lámpát, olyat, amit a finnek használnak a téli hangulatbetegségek megelőzésére. De apám, aki ritkán kötötte meg magát, ezt az ötletet kategorikusan elutasította. Tüneti kezelésre ne adjunk ki ennyi pénzt, hallottam a nappaliból, majd ha a gyerek kéri, akkor.

Éreztem, ahogy a kora tavaszi langymeleg feloldja a hidegben összerándult vonásaimat, és eljátszottam a gondolattal, hogy itt eresztek gyökeret, a kertnek ebben a napos szegletében. Idővel egy leszek a mohalepte virágládák közül. Itt maradok a széles agyagcserépben nevelt cseresznyefa mellett, ami akkor még csemete volt, de már magasabb, mint én.

Kinyitottam a szemem, és az éles napfényben villódzó karikák mögött lassan kibontakoztak a dombok. Harsogó zöldjük a vakítóan kék

ég aljára passzíva keretezte a kertet. Az egyik vonulat a távolban húzódott, a másik, amit az ablakomból is láttam, közvetlenül a ház mögött emelkedett. A kerten túl pedig tág mező nyújtózott a vasútvonalig. A csupasz fák közt ki-kivillantak a széles völgyön végigzakató, színes szerelvények.

Dideregni kezdtem, de sajnáltam bemenni. Az előző napi bizsergésre vágytam, de csak a vacogás jött rám. Amint befelé indultam, minden tagomban éreztem az egyre súlyosbodó izomlázat. A konyhából még sokáig néztem a rét mögött húzódó lankákat, a tél végi tompa színeket, a barna fáradt árnyalatait, az örökzöld fagyalbokrok mélyzöldjét, és a távolban a valószerűtlenül smaragd és türkiz háttérrel, melyet a vihar utáni napfény vont be csillogó lakkal.

Délután gyógyszer nélkül, magamtól aludtam el.